

સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગના પ્રમાણપત્ર અંગે વારંવાર પૂછાતા પ્રશ્નો (FAQS)

૧. સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગનું પ્રમાણપત્ર કયા લાભો મેળવવા ઉપયોગી છે?
 - (અ) ગુજરાત રાજ્ય સરકાર હેઠળની સરકારી કચેરીઓ, રાજ્ય સરકારના જાહેર સાહસો, ગ્રાન્ટ ઈન એઈડ સંસ્થાઓ હેઠળની નોકરીઓમાં સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ માટેની અનામતના હેતુ માટે
 - (બ) ગુજરાત રાજ્યની શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં પ્રવેશમાં અનામતના હેતુ માટે
 - (ક) વિવિધ કક્ષાની ચૂંટણીઓ કે જેમાં સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ માટે અનામતની જોગવાઈ હોય ત્યાં અનામત બેઠક ઉપર ઉમેદવારી કરવા માટે
 - (ડ) રાજ્ય સરકાર હેઠળની સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ માટેની વિવિધ યોજનાઓમાં
૨. સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગનું પ્રમાણપત્ર કોણ મેળવી શકે ?
 - (અ) જેઓ ગુજરાત રાજ્ય સરકારે સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ તરીકે જાહેર કરેલ જાતિઓ/જાતિ સમૂહ પૈકીના હોય અને
 - (બ) જેઓ ગુજરાત રાજ્યના મૂળ વતની હોય
૩. આ પ્રમાણપત્ર મેળવવા ઈચ્છતા વ્યક્તિઓ કોને અરજી કરવાની રહે ?
 - અરજદાર જ્યાં રહેતા હોય તે વિસ્તારના સંબંધિત સક્ષમ સત્તાધિકારી
 - (૧) મામલતદારશ્રી,
 - (૨) તાલુકા વિકાસ અધિકારીશ્રી
 - (૩) જિલ્લા નાયબ નિયામકશ્રી (વિકસતી જાતિ)/ જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારીશ્રી (વિકસતી જાતિ)
૪. સમક્ષ નિયત નમૂનામાં જરૂરી પુરાવા સાથે અરજી કરવાની રહે છે.
 - જાતિના સમર્થનમાં કેવા પુરાવા રજૂ કરવા પડે ? સામાન્યતઃ નીચે મુજબના પુરાવા રજૂ કરવાના રહે છે. તેમ છતાં સક્ષમ સત્તાધિકારી તેને યોગ્ય જણાય તેવા પુરાવા માગી શકે છે.
 - (૧) પોતાનું ધો. ૧૦ અથવા ધો. ૧૨ નું શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર
 - (૨) પિતાશ્રીના શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર
 - (૩) સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગની જાતિ/પેટા જાતિ પુરવાર થતી હોય તેવા તા.૧/૪/૭૮ કે તે પહેલાંના આધારો જેમાં કાકા/ ફોઈ/ દાદા/ પરદાદાનું શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર અથવા જમીન, મકાન કે અન્ય સરકારી વ્યવહાર માટે કરેલ કાગળોમાં જાતિ, પેટાજાતિ બતાવવામાં આવી હોય તેવા
 - (૪) ગુજરાત રાજ્યના મુળ વતની ન હોય તેવા અન્ય રાજ્યોમાંથી સ્થળાંતર થયેલા ઉમેદવારના કિસ્સામાં સને ૧૯૭૮ પહેલા ગુજરાત રાજ્યમાં કાયમી વસવાટ પુરવાર થાય તેવા સરકારી રેકર્ડ આધારિત આધાર/પુરાવાઓ.
 - (૫) સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ પૈકી જાતિ પુરવાર થાય તેવા અગત્યના **Probative Value** ધરાવતા અન્ય જે કોઈ આધાર/પુરાવા કે જેમાં જાતિ અંગેની નોંધ હોય તે.
૫. પિતાશ્રી અભણ હોય તેવા કિસ્સામાં કયા આધાર/પુરાવા રજૂ કરવાના રહે છે ?
 - પિતાશ્રી અભણ હોય તો જાતિ પુરવાર કરતા અન્ય સરકારી રેકર્ડ આધારિત આધાર/ પુરાવા જેવા કે જમીન મકાનના દસ્તાવેજ, જમીન અંગેના મહેસૂલી આધારો તથા અન્ય સરકારી પત્ર વ્યવહાર, નોટીસ, સુચના વગેરે જેમાં જાતિનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હોય.
૬. આ પ્રમાણપત્રના હેતુ માટે ગુજરાત રાજ્યના મૂળ વતની કોને ગણવામાં આવે છે ?
 - તા.૧/૪/૧૯૭૮ પહેલાથી ગુજરાતમાં કાયમી નિવાસ (Permanent Resident) ધરાવતા ઈસમોને મુળ ગુજરાત રાજ્યના વતની ગણવામાં આવેલ છે.
૭. જેઓનો જન્મ તા.૧/૪/૧૯૭૮ પછી ગુજરાત રાજ્યમાં જ થયો હોય તેમને આ પ્રમાણપત્ર માટે ગુજરાત રાજ્યના મૂળ વતની ગણી શકાય ?
 - તા.૧/૪/૧૯૭૮ પછી જન્મ થયેલ વ્યક્તિઓના કિસ્સામાં તેમના પિતા, દાદાના તા.૧/૪/૧૯૭૮ અગાઉથી ગુજરાત રાજ્ય ખાતેના કાયમી નિવાસના સરકારી રેકર્ડ આધારિત પુરાવા રજૂ કરવાના રહે.

૮. જાતિ અંગેના તા.૧/૪/૧૯૭૮ પહેલાના પુરાવા કોને ગણાય ?
- એવા સરકારી રેકર્ડ આધારીત પુરાવા કે જે રેકર્ડમાં ગુજરાત રાજ્ય ખાતે જાતિ અંગેની નોંધ તા.૧/૪/૧૯૭૮ પહેલા થયેલી હોય. દા.ત. શાળા રેકર્ડ, મહેસૂલી રેકર્ડ, બેંક પાસબુકમાં, પાસપોર્ટની નકલ, જમીન મકાનનો દસ્તાવેજ વગેરે
૯. સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગનું પ્રમાણપત્ર અગાઉ મેળવેલ હોય અને ધરાવતા હોય તો નવું પ્રમાણપત્ર મેળવવું જરૂરી છે ?
- ના, આવું પ્રમાણપત્ર કાયમી માન્યતા ધરાવે છે
૧૦. કુટુંબની અન્ય વ્યક્તિના નામ વાળુ પ્રમાણપત્ર રજૂ કરીને બીજી વ્યક્તિ સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ તરીકેના લાભ મેળવી શકે ?
- ના, જે વ્યક્તિ સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ તરીકેનો લાભ મેળવવા માંગતી હોય તેણે પોતાના નામવાળું પ્રમાણપત્ર સ્વીકારવાપાત્ર પુરાવાઓ રજૂ કરી મેળવવું આવશ્યક છે.
૧૧. સક્ષમ સત્તાધિકારી સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગનું પ્રમાણપત્ર આપવાની ના પાડે તો શું કરવું ?
- સક્ષમ સત્તાધિકારી પ્રમાણપત્ર આપવાનો ઈન્કાર કરે ત્યારે તેવા ઈસમે સક્ષમ સત્તાધિકારીના જવાબની નકલ અને અન્ય આધાર પુરાવા સાથે અપીલ કરવાની રહે છે. આવી અપીલના તબક્કા નીચે પ્રમાણે છે.
- (૧) સક્ષમ સત્તાધિકારી ઈન્કાર કરે ત્યારે સંબંધિત જિલ્લા કલેક્ટરને અપીલ કરી શકાશે.
- (૨) જિલ્લા કલેક્ટરશ્રીના નિર્ણય સામે ફેર તપાસણી (Revision) ની સત્તા રાજ્યકક્ષાની વિશ્લેષણ સમિતિ હસ્તક રહેશે.
૧૨. કોઈ સંતાનના પુરાવાઓમાં નામની પાછળ પિતાના નામને બદલે માતાનું નામ લખાયેલ હોય તો માતાના નામ સાથેનું પ્રમાણપત્ર મળી શકે.
- હા, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગના પ્રમાણપત્રમાં પિતાને બદલે માતાના નામવાળુ પ્રમાણપત્ર મળી શકે પરંતુ તેવા બાળકની જાતિ તેના પિતાની જાતિના આધારે જ નક્કી થશે. જાતિની બાબતમાં પિતા, પિતૃપક્ષના આધાર-પુરાવા રજૂ કરવાના રહે.
૧૩. આ રીતે મેળવવામાં આવેલ પ્રમાણપત્રની ભવિષ્યમાં ખરાઈ થઈ શકે ?
- હા, અધિકૃત અધિકારી દ્વારા આ પ્રમાણપત્રની ચકાસણી સામાન્યતઃ તેના ઉપયોગ કરવા સમયે અથવા ગમે ત્યારે થઈ શકે છે.
૧૪. ચકાસણી થાય અને જાતિ પ્રમાણપત્ર ખોટું ઠરે તો શું જોગવાઈ છે ?
- ઊંડાણપૂર્વકની ચકાસણી બાદ જો જાતિ પ્રમાણપત્ર ખોટું ઠરે તે રાજ્ય કક્ષાની વિશ્લેષણ સમિતિ દ્વારા તે રદ કરવામાં આવે અને ત્યારબાદ વ્યક્તિએ તે પ્રમાણપત્રના આધારે મેળવેલ પ્રવેશ, પદ, નોકરી કે નિમણૂંક રીક્ત કરવાના રહે ઉપરાંત પોલીસ કેસ કરવા સુધીની તથા કાયદાકીય કાર્યવાહી સુધીની આવા કિસ્સાઓમાં જોગવાઈઓ છે.